

**Quæstionum Canonicarum, In Quinque Libros
Decretalium, Tomus ...**

In Librum II. Decretalium, Per Triginta Titulos Distributum, In Quo Agitur
De Judiciis, Foro Competenti, Libelli Oblatione, Mutuis petitionibus, ...

Krimer, Ferdinand

Augustæ Vindelicorum, 1708

§. I. De tribus aliorum opinionibus hoc textu relatis in præsentî casu.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-73001](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-73001)

exceptio malitiosè non fiat; ita textus in c. *Literas*.

1232. Not. 2. ubi facienda est plena restitutio in casu proposito juxta n. 1230. duplicem esse cautelam servandam, ut, si Viri, cui Uxor esset restituenda in dato casu, tanta esset sævitia, ut mulieri trepidanti non possit sufficiens securitas provideri, non solum non debeat illi restitui, sed ab eo potius amoveri; alioquin sufficiens, si fieri potest, securitate provisã, profectò videtur conjux ante causæ cognitionem restituenda Marito.

1233. Secundò, si contingeret, mulierem in dato casu plenè restitui Viro, idquè per sententiam, qua etiam sub censura cogere- tur ad illius redum, & lectum redire, ipsam (si revera sciret, inter ipsos esse impedimentum diremens, consequenter matrimonium esse nullum) debere quidem interim, humiliter sustinere censuram, donec probationes paratas offerat, & absolutione petita, secundum formam Ecclesiæ absolvatur: nihilominus tenèri Viro, etiam suppositã tali sententiã pœnali, thori consortium negare, videlicet, nec petendo, nec reddendo ei debitum; sic enim carnaliter copularetur Viro reipsa non suo, quod peccatum est, nec ab ullo Judice per sententiam, quæ vim habeat obligandi naturaliter, imponi potest; sic ipse Innocentius in dict. c. *Literas* 13. §. quod si h. 1.

Dices: si revera sciret inter ipsos esse impedimentum dirimens; nam secus, ubi constat de matrimonio contracto, & solum dubitatur de valore propter latens aliquod impedimentum, pars per sententiam Judicis plenè restituta alteri, à quo autoritate propriã recessit, non peccabit, post restitutionem ad mandatum Ecclesiæ reddendo debitum conjugale; quæ erat opinio tertie sententiæ ex allatis in c. *Literas*, quarum nullam reprobavit Pontifex, ut diximus numer. 1230.

1234. Not. 3. licet verum sit in dato casu, ubi probationes de existente impedimento in continentem paratæ non offeruntur, dici restitutionem interim plenam fieri debere; hoc tamen esse intelligendum, quando matrimonium inter eos prius fuit

Tom. II.

consummatum, nam per hoc Vir acquisivit plenum jus; quamdiu enim matrimonium manet ratum tantum; Uxori liberum est Religionem amplecti, ac in ea profiteri; quo secuto matrimonium illud, esto foret jure validum, etiam quoad vinculum solveretur, ut diximus l. 4. d. num. 1609.

§. I.

De tribus aliorum opinionibus hoc textu relatis in presenti casu.

CUM superius ex ipso textu c. *Literas* 13. h. 2. retulerimus circa casum matrimonialem n. 1227. propositum, esse diversas aliorum opiniones, quæ contrarium sentire videntur his, quæ à n. 1229. ex mente Innocentii III. dictas aliorum opiniones non reprobantis, statuimus, not. tres casus Innocentio fuisse propositos ab Episcopo Bituricensi, ut habetur in integra lectione hujus c. apud Gonzalez; primò quidem, *utrum, quando aliquis consanguinitatis gradus objicitur, in quo Sedes Apostolica dispensare non potest, nec consuevit; & probationes promptæ sunt, & paratæ, indulgenda sit restitutio, an neganda?* Secundò *an idem juris existat, si aliquis gradus dispensabilis, vel aliud impedimentum dispensabile allegetur, & probationes similiter sint presentes, utrum restitutio concedi debeat, an negari.* Tertio, *si Mariti crudelitas, & sævitia nota sint Judici, ut propter natam controversiam indignatus, Uxorem torturus sit, & injuriis affecturus, & sic Accusatores de morte feminae metuentes, accusare desistant, utrum hoc in primo, vel secundo casu restitutioni præbeat adminiculum denegandæ?* his addita fuit altera quæstio, si deneganda sit restitutio, in aliquo casuum præmissorum ad Sedem Apostolicam appellaretur, utrum appellationi sit hujusmodi deferendum?

Ad has quæstiones respondit Innocentius (priusquam mentem suam super iisdem aperiret) quid alii in hac materia sentiant? quibus asserentibus restitutio-

Q9

hem

1235

1236

nem in præmissis casibus faciendam, aliis sententibus in contrarium, nonnullis viam mediam eligentibus, ac dicentibus eam faciendam interdum, quandoquæ verò penitus denegandam. De primis agebat, quòd per Decretalem Epistolam bonæ memoriæ Lucii Papæ prædecessoris sui juvari videantur, arguentis quosdam Judices delegatos, qui restitutionem viri, qui sine iudicio Ecclesiæ Uxorem dimiserat, & ei consanguinitatem postmodum opponebat, spoliata, ac repetenti Conjugem, denegabant; & mandantis prius restitui taliter spoliatam, & postea de matrimoniali causa cognosci. Horum autem assertionem incestus videtur periculum oppugnare. Sed ipsi timorem incestus inanem respondent, cum etiam beneficio restitutionis obtento, qui consanguinitatis habet notitiam, nec exigere debitum, nec contra sententiam solvere teneatur; quoniam si secus egerit, ædificat ad gehennam: sicut nec consanguinitatis conscius, super conjugio, cuius quæstio non moveretur. Secundam assertionem dicit fulciri per Oraculum felicitis recordationis, Clementis Prædecessoris sui, à quo cum fuisset quæsitum, utrum muliere quadam quendam in Virum petente, qui ut eam repelleret, exceptionem consanguinitatis objecit, prius esset de impedimento consanguinitatis agendum, quam super matrimonio sententia proferretur, sic inquisitioni factæ respondit: quòd, cum exceptione probatâ principalis quæstio perimatur, prius est cognoscendum de ipsa, quam ad definitionis articulum procedatur; cum & in multis casibus restitutio differatur secundum canonicas Sanctiones. Opinioni demùm ultimæ videri non incongruè adaptari, ut in gradibus consanguinitatis, divinâ legè prohibitis, restitutionis aditus præcludatur; sed constitutione interdictis humanâ restitutio locum habeat cum effectu; cum in illis dispensari non possit, sed in illis valeat dispensari, sicut beatus Gregorius, & multi alii dispensaverunt. Unde nõ peccat, qui in articulo hoc ad mandatum Ecclesiæ reddit debitum conjugale; his præmissis:

1237.

Quæstio est. I. an conclusionibus supra traditis à n. 1229. ex c. *Literas* 13. h. t. obstet primorum opinio, quæ, ut dictum

est, procedit de iudicio possessorio, & fundatur in decreto Lucii III. quod habetur in c. *Ex conquestione* 10. h. t. ubi, non obstante, quòd mulieri Virum sibi restitui petenti, Vir, qui eam sine iudicio Ecclesiæ à se removerat, objiceret impedimentum consanguinitatis, Vir restitui debuit. Resp. quòd in substantia non contrarietur capitulo *Literas*, & resolutionibus in n. 1229. deductis. Utrobiquè enim mulieri, agenti possessorio ad restitutionem Mariti, ex vi matrimonii contracti, datur restitutio, eo solum discrimine, quòd in c. *Literas* apponatur quædam modificatio restitutionis faciendæ, propter periculum peccati, quod utiquè caveri debet; nimirum, ut restitutio fiat quoad reatum, seu cohabitationem tantum; si agens possessorio probationes paratas de impedimento existente offerat; si autem solum post tempus aliquod, longioris nimirum indaginis, fiat restitutio plena; quæ constitutis in c. *Ex conquestione*, non adversatur.

Quæstio altera est, de secunda aliorum opinione, fundantium se in decreto Clementis III. quod habetur in c. 1. de ord. cognitionum, à nobis relato superius à n. 875. Sed nequè istud obstat conclusionibus deductis ex cit. c. *Literas*; nam ibi agebatur iudicio peritorio; hic, possessorio; ibi mulier petebat sibi Virum adjudicari in Maritum; hic solum restitui Maritum; unde ibi quæstio erat, an Vir, qui petebatur pro Marito, sit ejus Maritus: cum ipse id negaret, opposito impedimento dirimente; hic autem non quærebatur, an sit Maritus, sed solum, an ex vi contracti matrimonii restitui debeat mulieri quoad possessionem Conjugii? & quamvis in utroque casu opponeretur impedimentum, quo impetebatur proprietas, seu valor matrimonii; quia tamen illa non agebat de spoliatione possessionis, sed tantum proprietate; & huic obstabat immediatè exceptio consanguinitatis (cum sit peremptoria, & directè ostendat nullitatem matrimonii) meritò in dict. c. 1. decretum fuit, ut prius cognosceretur super impedimento, quam petitione mulieris; in c. 13. autem agebatur de spoliatione possessionis, cui non immediatè obstat exceptio consanguinitatis, nam exceptio de defectu proprietatis non est peremptoria possessionis (pos-

1238.

(possessio enim stat sine proprietate) in hoc c. decretum fuit, ut prius fieret restitutio, quàm cognoscatur super exceptione consanguinitatis; quæ nullam involunt contrarietatem, & ambo stare possunt.

1239. Quæstio est 3. de ultima aliorum opinione relatâ n. 1236. an ista obstet deductis conclusionibus ex c. *Literas*? Resp. cum hæc ultima opinio neget faciendam restitutionem, quando exceptio est de impedimento juris divini, seu indispensable, quod conceditur in c. *Literas*, pro casu, quo non sunt paratæ probationes, ut notavimus num. 1230. omnino recedi quoad hoc ab illorum opinione; propter præsumptionem, quæ militat contra illum, qui sine iudicio Ecclesiæ recessit ab altero conjugè. Et quoniam dicta opinio negat restitutionem in casu exceptionis de impedimento *juris divini*, propter *periculum peccati*, videtur etiam debuisse negare in casu exceptionis de impedimento *juris humani*; nam dispensatio indulta, nolente parte, quæ ad alterum redire non vult, non facit matrimonium validum, consequenter (cum priorem consensum retractaverit) nisi noviter consentiat, etiam post mandatum Ecclesiæ, non redderet debitum conjugale; sed admitteret copulam fornicariam, quod illicitum est; standum igitur conclusioni datæ n. 1230. ex mente Innocentii; ita etiam Sanchez *lib. 10. matr. D. 12. post num. 20.*

1240. Quæstio postrema est, an, cum agente possessorio ad restitutionem possessionis matrimonialis subtractæ, spoliator condemnatus ad restitutionem, etiam ante cognitionem super exceptione impedimenti existentis inter ipsam, & spoliatum faciendam, appellat à sententia in possessorio contra se lata, ipsius appellationi sit deferendum? Resp. negativam esse juxta c. *fin. de ord. cognit.* quia, vi hujus, spoliati petitio *privilegiata* est adeo, ut ante restitutionem spoliator non sit audiendus; & spoliatus illi respondere non cogendus, nisi exceptio contineat spoliationem à spoliato in spoliatorem commissam; sed in dato casu Reus, seu spoliator condemnatus, opponendo exceptionem impedimenti, v. g. consanguinitatis, non opponit spoliato exce-

ptionem spoliationis ab ipso commissam; ergo.

§. II.

An Maritus, vel e contra, possit agere ad restitutionem Uxoris, redire nolentis, postquam ab eo domo ejecta est?

1241. Resolutio pendet ab eo, an, si Maritus qui Uxorem domo expulit, facti pœnitens, eam recipere velit, sed illa redire nolit, censeatur tunc spoliatus? Idem casus est, si mulier, autoritate propria recessit à Viro, & postea facti pœnitens redire velit, sed à Viro non admittatur? Resp. quod omnino Vir in primo, & Uxor in secundo casu censeatur spoliata; consequenter & ille in primo ad restitutionem Uxoris; & ista in secundo ad restitutionem Viri iudicio possessorio agere possit; *spoliatus* enim dicitur, cui negatur id, cujus possessionem habuit, jure illam retinendi non extincto; sed Vir in primo; Uxor in secundo casu habuit possessionem matrimonii quoad cohabitationem, & thorum, jure Conjugii non extincto in dato casu; probatur, quia jus, quod ex vi contracti matrimonii Conjuges habent, porrigitur ad cohabitationem lecti, & lecti, quam quilibet eorum alteri præstare obligatus est; & nullo actu deperditur, nisi ex causa fornicationis; ergo in tali casu uterque spoliatus est; & quilibet in sua causa agere poterit iudicio possessorio ad alterius restitutionem. Quid autem in casu, quo spoliato à Conjugè convento super facta spoliatione opponeretur impedimentum dirimens, dicendum sit? constat ex dictis; si intentetur alteri iudicium petitorium; & quid? si solum possessorium? à n. 875. & 1227.

1242. Ex dict. coll. 1. si Vir Uxorem domo expellat, hanc censeari spoliatam possessione cohabitationis quoad lectum & lectum sibi debita à Viro, consequenter Uxori competere interdictum *recuperande* possessionis contra Virum; 2. etiam Viro, si facti pœnitens, repetat Uxorem, & hæc ad eum redire nolit, modo ei debita caveatur